

17.04.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**17 Nisan 2023
Pazartesi**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

17 Nisan 2023 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Dokuz Eylül Üniversitesi İş Sağlığı Araştırma ve Uygulama Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Dokuz Eylül Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Kafkas Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

- 2023 Yılı Mart Ayına Ait Dahilde İşleme İzin Belgelerinin (D1) Listesi
- 2023 Yılı Mart Ayına Ait Yurt İçi Satış ve Teslim Belgelerinin (D3) Listesi
- 2023 Yılı Mart Ayına Ait Hariçte İşleme İzin Belgelerinin (H1) Listesi
- Firma Talebine İstinaden İptal Edilen Dahilde İşleme İzin Belgeleri Listesi

Rekabet Kurumu Başkanı'ndan kırmızı et açıklaması

Kırmızı et fiyatlarında spekülasyon fiyat artışı ya da arz kısıtlanması olup olmadığının tespiti için ön araştırma başlattığına dair haberler ile ilgili Rekabet Kurumu Başkanı Birol Küle'den açıklama geldi. Küle "Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ihlali niteliğindeki bu davranışların tespiti halinde, ilgili teşebbüsler hakkında teşebbüslerin cirolarının yüzde 10'una varan idari para cezaları uygulanması söz konusu olabilecektir" diye belirtti.

Rekabet Kurumu Başkanı Birol Küle kırmızı et sektörü hakkında basın açıklaması yaptı.

Küle "Bilindiği üzere, son zamanlarda kamuoyunun gündemini meşgul eden en önemli konulardan biri ülkemizdeki kırmızı et fiyatlarıdır. Özellikle son birkaç aylık zaman diliminde, arka arkaya gelen yüksek orandaki zamlarla, kırmızı et fiyatları önemli ölçüde artmıştır. En temel gıda maddelerinden biri olan kırmızı etteki bu fiyat artışları, ilgili diğer kamu kurumlarının yanı sıra Rekabet Kurumu'nun da şüphesiz ki yakın takibindedir" ifadelerini kullandı.

Külenin konu ile ilgili açıklaması şu şekilde devam etti:

"Nitekim Kurumumuz 2022 yılından itibaren kırmızı et sektörüne yönelik çalışmalar yürütmekte olup sektörde faaliyet gösteren teşebbüsler ve teşebbüsler birlikleri hakkında yapılan geniş kapsamlı incelemeler hâlihazırda devam etmektedir.

Kırmızı et piyasasına tüm Türkiye'yi kapsayacak şekilde mercek tutmayı hedefleyen bu incelemelerde, hem sektörün yapısal ve mevzuat kaynaklı sorunları, hem de sektördeki teşebbüslerin ve teşebbüs birliklerinin piyasa davranışları ele alınmaktadır.

Teşebbüslerin ve teşebbüs birliklerinin davranışlarına ilişkin incelemeler, piyasada rekabet kurallarına aykırı herhangi bir oluşum olup olmadığına odaklanmaktadır. Bu çerçevede rakip teşebbüslerin rekabeti sınırlayıcı bir anlaşma içinde bulunup bulunmadıkları, teşebbüs birliklerinin sektördeki rekabeti engellemeye yönelik kararlarının veya eylemlerinin olup olmadığı ve piyasadaki büyük teşebbüslerin perakendecilerle ilişkilerinde rekabete aykırı davranışların ortaya çıkıp çıkmadığı öncelikli olarak değerlendirilmektedir.

Zira rekabet kurallarına aykırı bu davranışlar doğrudan ya da dolaylı olarak kırmızı et fiyatlarının artmasına yol açabilmektedir. 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ihlali niteliğindeki bu davranışların tespiti halinde, ilgili teşebbüsler hakkında teşebbüslerin cirolarının yüzde 10'una varan idari para cezaları uygulanması söz konusu olabilecektir.

Kurumumuz tüketicilerin beslenmesinde ve bütçesinde önemli yeri olan kırmızı etteki fiyat artışları konusunda son derece duyarlı olup sektördeki rekabete aykırı davranışların tespiti ve bu davranışların ağır şekilde cezalandırılması konusunda gerekeni yerine getirmek üzere çalışmalarına devam etmektedir."

Bakan Kirişci: Şap hastalığı kontrol altına alındı

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişci, Kars'ta konuştu. Kirişci, Şap hastalığı virüsünün kontrol altına alındığını bildirdi.

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişci, Kars Atıksu Toplama ve Arıtma Tesisi İkmalî Temel Atma Töreni'nde, AK Parti'nin 21 yıllık istikrar dönemi ve hizmet odaklı siyaseti sayesinde pek çok alanda hizmetlerin bütün illere sunulduğunu söyledi.

Hayvancılık açısından Kars'ın önemini vurgulayan Kirişci, şehre hizmet akışının hızlandığını, takipler sayesinde projelerin hayata geçtiğini belirtti.

Hayvansal üretimle ilgili kendileri iktidara gelene kadar sadece 4 kalemde destek yapıldığını bildiren Kirişci, şöyle devam etti:

"1,8 milyar lira gibi oldukça düşük düzeyde bir destektir. Bizim dönemimizde bu destek miktarı şu anda 31'e çıktı. Bugün itibarıyla 55,5 milyar lirayı buldu. Bu da bizim hayvancılığa ve üreticiye verdiğimiz değerin karşılığıydı. Hayvansal üretim bu memleketin olmazsa olmazı. Pandemi dönemi ve Rusya-Ukrayna Savaşı, bunun bir milli güvenlik meselesi olduğunu, eğer bu alanda kendimize yeterli olmazsak bunun bir güvenlik meselesi olarak önümüze çıkacağını ortaya koydu. Ama her dönemde eli öpülesi üreticimiz sayesinde bu ülkeyi doyuyor hem bu ülkeye ziyaret gelen 52 milyon turistini ihtiyacını karşılıyor. Bu ülkenin üretmediğini iddia edenler üreticilerimizin emeklerine haksızlık edenlerdir."

Hastalığın kontrol altına alındığını belirtmek isterim

Şap hastalığı virüsü olan SAT-2 serotipine karşı Türkiye'de 37 günde aşı üretimi yapıldığını hatırlatan Kirişçi, "SAT-2 adı verdiğimiz Afrika kökenli bu hastalıkla ilgili malumunuz ocak ayında başladı ama şubat ayında hızla aksiyon aldık. Aşılama çalışmalarımız için önce aşı geliştirdik. Bu aşığı Karslı üretici kardeşlerimiz de kullandı. Aşının etkisiyle birlikte ve burada görülen hastalığın artık kontrol altına alındığını, önümüzdeki günlerde de bu yasağı kaldıracağımızı belirtmek isterim. Hayvan hareketlerimiz biz kısa süre içerisinde kamuoyuna yapacağımız açıklamalarla bunlarda serbest hale getireceğiz." diye konuştu.

Planlı tarımın önemine işaret eden Kirişçi, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Bundan böyle bu ülkede bütün çiftçiler ve üreticiler kayıt altına alınacak. Bakanlık olarak biz onlara mazeret üretmeyeceğiz. Böylelikle sözleşmeli üretimi, bununla beraber hedef üretimi gerçekleştirmiş olacağız. 2 yıldan fazla araziye boş bırakanlara dönüp diyeceğiz ki 'Ey mülk sahibi biz sana kira ödeyeceğiz ama senin arazini burada kiralamak isteyen, hemen yerleşik olanlardan başlayarak, burada bunu üretim için kullanacağız' diyeceğiz. Ve gerçekten devrim niteliğinde pek çok ilklere imza atan AK Parti hükümeti ki bizim de görev aldığımız dönemde ve son dönemde de 15 temel kanun Meclisten geçti. Bunların tamamı tarımın önceliklerini belirleyen, tarım için olmazsa olmaz kanunlardır."

Yürürlüğe giren tarımla ilgili son kanunuyla birlikte, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "şahlanış dönemi" olarak adlandırdığı yeni dönemde tarımın da büyük ivme kazanacağını vurgulayan Kirişçi, üreticilerin gelirinin artacağını, sürdürülebilir bir üretimi gerçekleştireceklerini anlattı.

Yaklaşık 780 milyon lira yatırım bedelli Kars Atıksu Toplama ve Arıtma Tesisi İkmalî Temel Atma Projesi'ne ilişkin de Kirişçi, projenin atıkların toplanması, ardından da arıtılması olmak üzere iki aşamalı olduğunu bilgisini paylaştı.

Parlamentoda yeterli çoğunluğa erişmemiz lazım

Kirişçi, 14 Mayıs'ta gerçekleştirilecek Cumhurbaşkanlığı ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimleri'nin önemini vurgulayarak, şunları kaydetti:

"Bu memlekette tek parti dönemine son veren 'yeter söz milletindir' diyen rahmetli Adnan Menderes'in kendini bu milletin bir evladı olarak milletin arasına kattığı bir dönemin başlangıcıydı. Bu memlekete olan hizmetinin karşılığında, bedenini, darağacında asanlara feda etmiş oldu. Bunu asanlar bugün gelip sizlere, bu memleketin eğer 2023 ile başlayan Türkiye Yüzyılı adına pozitif söyleyebilecekleri tek bir cümle varsa bunları dinleyelim ama biz bunları 14 Mayıs'ta gördük. Şimdi yeni bir 14 Mayıs'ta sadece Türkiye için değil, mazlum ve mağdur milletler için adeta göz bebeği haline gelmiş bir Türkiye'nin lideri olan Cumhurbaşkanlığı'nızın 2. dönem cumhurbaşkanlığı seçiminde hepimiz sandığa gideceğiz. Bu memlekette, geçmişte yaşadıklarını yeniden hayata geçirmek isteyenler el ovuşturabilir ama milletimiz asla buna fırsat vermeyecek. Tek başına Cumhurbaşkanlığı'nızın seçimi yetmez, Parlamentoda yeterli çoğunluğa erişmemiz lazım."

Bakan Kirişci: Türkiye su stresi altında

Tarım ve Orman Bakanı Kirişci, Türkiye'nin, 1313 litre kişi başı su tüketimiyle su stresi altında olduğunu belirterek, "Bu 1000 ile 1700 arası su stresli ülke olarak tanımlanıyor ama 1000'in altına düştüğünde su fakiri ülke oluyoruz" dedi.

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişci, Sivas Valiliği ek binasında tarım sektörü temsilcileriyle düzenlenen toplantıda yaptığı konuşmada, çiftçilerle buluşmak ve sektörün bugünü ile yarınını konuşmak üzere illeri ziyaret ettiğini belirtti.

Göreve geldiği günden itibaren 38 sektör toplantısı gerçekleştirdiğini aktaran Kirişci, 39'ncu toplantıyı Sivas'ta yaptıklarını söyledi.

Kirişci, Türkiye'nin 21 yıldır izlediği doğru politikalarla bugüne kadar hiçbir ürünün arzı noktasında sıkıntı yaşamadığını vurgulayarak, sektörün üretim yapmasının mutluluğunu yaşadıklarını ifade etti.

Tarımda suyun çok önemli olduğunu dile getiren Kirişci, "Türkiye'nin 112 milyar metreküp suyu var ama 58 milyar metreküplük kısmını şu anda kullanıyoruz. Bunun da yüzde 77'si yaklaşık 44 milyar metreküpünü tarımsal sulamada kullanıyoruz. Geri kalan yüzde 23'lük kısmı da evlerimizde ve sanayide kullandığımız sular." dedi.

Türkiye'nin, 1313 litre kişi başı su tüketimiyle su stresi altında olduğunu belirten Kirişci, "Bu 1000 ile 1700 arası su stresli ülke olarak tanımlanıyor ama 1000'in altına düştüğünde su fakiri ülke oluyoruz. Biz iklim değişiminin olumsuz etkisi olmasa bile

önümüzdeki 30-40 yılı öngörmeden daha erken bir zamanda su fakiri bir ülke olacağımızı bilmemiz lazım. Çünkü bizim nüfusumuz artmaya devam ediyor." diye konuştu.

Seçimden seçime patatesi, soğanı konuşan bir halimiz var

Kirişçi, tarım ve ormancılık adına yeni bir dönemi başlattıklarını ve planlı tarımı hayata geçireceklerini belirterek, şunları kaydetti:

"Şimdi mesela güncel olan soğan meselesi var, soğanla ilgili de bir arz açıklığından falan da değil, üretimle ilgili, arzla ilgili önemli bir problem yok ama tarımın doğasında vardır. Yani seçimden seçime patatesi, soğanı konuşan bir halimiz var. Bunların istismar edildiğini özellikle belirtmek ve vurgulamak isterim. Biz istiyoruz ki üreticinin geliri istikrara kavuşsun, üretici öngörülebilir bir süreci dikkate alarak üretim yapsın. Burada 1 yıl ona 1 yıl buna değil, üretilmesi gerekenlerin ne olduğuna karar vermiş, bir kamu otoritesi tarafından yönlendirilmiş bir çiftçi olsun istiyoruz."

14 Mayıs önemli bir seçim

Bakan Kirişçi, bu yılın her bakımdan önemli olduğunu vurgulayarak, "Tıpkı rahmetli Adnan Menderes'in 'Yeter söz milletindir' dediği gibi şimdi bir 14 Mayıs önümüze çıktı. 14 Mayıs önemli bir seçim, ülkemiz için değil, ülkemize bel bağlamış mazlum coğrafyalar için, dünya barışı, bölge barışı için de çok önemli bir seçim." dedi.

Türkiye'nin hiçbir dönemde olmadığı kadar dünya barışı açısından kritik öneme haiz bir ülke haline geldiğini dile getiren Kirişçi, şöyle devam etti:

"Bunlar durup dururken olmadı. Bu, Türkiye'nin ekonomik, siyasal, sosyal alanda, savunma sanayinde, eğitimde, sağlıkta, tarımda, ulaşımda aklınıza gelebilecek her alanda kat ettiği mesafeden kaynaklı olan durum. Ben yiğidim demekle yiğit olunmaz, ben buranın abisiyim demekle abi olunmaz, ben buranın hamisiyim demekle de hamisi olunmaz. Kendi bütçesine göre, dünyada bütçesiyle oranlandığında yaptığı yardımlar noktasında ilk sırada yer alan bir ülke olmamız da bir rastlantı, tesadüf değil. 135 günde yapılan Devrim otomobilinin önünü kesenler, bu kez devrin otomobili Togg'un önünü kesemedi. Milli muharip uçağımız da inşallah hangardan çıktı, üretimiyle ilgili olan süreç devam edecek."

Tahıl koridorundan 890 gemi geçti

Kirişçi, tahıl koridoru hakkında da bilgiler vererek, "Geçen geminin sayısı 890. Bu zamana kadar 890 gemi geçti. Süre 6 ay uzatıldı, şimdi 2 ay daha uzatıldı. İhtiyaç olursa bunun da uzatılabileceğini söyleyebiliriz. Ama burada sadece 445 dolar olan buğdayın tonu, 280-290 dolara gerilemedi, aynı zamanda dünya bir nefes aldı. Yani emtia fiyatlarında da bir gerileme oldu ve dünyadaki o panik havası gitti." diye konuştu.

Sulama sistemleri basınçlı sulamaya geçecek

Tarımla ilgili eylem planları hakkında da bilgiler veren Kirişçi, "Önümüzdeki 5 yılda Türkiye'de bütün sulama sistemleri vahşi sulamadan kapalı sulamaya, basınçlı sulamaya geçecek. Her şehir kendine yeterli olsun diyoruz. Kent tarımını çok önemsiyoruz, özellikle jeotermalin olduğu yerlerde sera OSB'ler yani endüstriyel amaçlı sera OSB'lerin kurulumunu teşvik ediyoruz, destekliyoruz." dedi.

Tarım OSB sayısını da 100'ün üzerine çıkaracağız

Kirişçi, tarım organize sanayi bölgesi sayısını artırmayı da hedeflediklerini vurgulayarak, konuşmasını şöyle tamamladı:

"Tüm Türkiye'de tarım OSB sayısını 100'ün üzerine çıkarmayı hedefliyoruz. Çünkü tarım sektörüne ormana gençlerimizin ilgisi en alt düzeyde. Bunların ilgisini çekmek için gençlerimizden bu alanda faaliyet göstermek isteyenlere arazi tahsisi, buradaki faaliyetler için ihtiyaç duyacakları finansman, üretecekleri ürünü alım garantisi, bu üç aşamalı uygulamayı bu kardeşlerimize inşallah sunacağız. Kadını kırsalda tutamadığımız için aileyi tutamıyoruz ve aileyi de tutamadığımız için gençler de heba oluyor. Biz bu gençlerin TEKNOFEST kuşağı gibi tarıma da ilgi göstermelerini sağlamak için aileyi burada ailenin direği olan anneyi sosyal güvenliğe kavuşturacağız. Sosyal güvenliği olan bir anne, aileyi toparlayacak. Böylelikle ailenin başka yerlere gitmesi söz konusu olmayacak."

Kirişçi, konuşmasının ardından hibe almaya hak kazanan üreticilere destek çeklerini takdim etti.

1,4 milyar liralık tarımsal destek ödemesi yapılacak

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi, tarımsal destekleme ödemeleri kapsamında 1 milyar 404 milyon 621 bin liranın bugün çiftçilerin hesaplarına aktarılacağını bildirdi.

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi, sosyal medya hesabından tarımsal destek ödemelerine ilişkin bilgi verdi.

Bakan Kirişçi, "1 milyar 404 milyon 621 bin liralık tarımsal destekleme ödemesini bugün çiftçilerimizin hesaplarına aktarıyoruz. Hayırlı ve bereketli olsun." ifadelerini kullandı.

Paylaşımında, destekleme ödemesinin ayrıntılarına ilişkin infografik de yer aldı. İnfografike göre, çiğ süt desteği olarak 938 milyon 339 bin 668 lira, büyükbaş hayvan besisi desteği olarak 190 milyon 61 bin lira, sürü yöneticisi desteği olarak 117 milyon 312 bin lira, manda desteği olarak 42 milyon 794 bin 200 lira, hububat-bakliyat ve dane mısır desteği olarak 60 milyon 508 bin 651 lira, sertifikalı tohum üretim desteği olarak 31 milyon 54 bin 41 lira, malak desteği olarak 13 milyon 451 bin 100 lira, hayvan gen kaynaklarını koruma desteği olarak 7 milyon 235 bin 950 lira, çiftlik muhasebe veri ağı desteği olarak 3 milyon 170 bin 400 lira, mazot ve gübre desteği olarak 634 bin 359 lira ödeme yapılacaktır.

Kangal Akkaraman koyunu varlığı 3 kat arttı

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü'ne (TİGEM) bağlı Ulaş Tarım İşletmesi'nde yetiştirilen Kangal Akkaraman ırkı koyunların sayısı son 4 yılda yaklaşık 3 kat artarak 20 bine çıktı.

Ulaş Tarım İşletmesi Müdürlüğü'nde, saf ırkların bozulmadan gelecek nesillere ulaştırılması hedefiyle modern ağıllarda Kangal Akkaraman ırkı koyun yetiştiriciliği yapılıyor.

Diğer ırklara göre yüzde 35-40 daha iri cüseye koyunlar, kuraklığa dayanıklılıkları, adaptasyonlarının ve ikiz doğum oranlarının yüksek olmasıyla ön plana çıkıyor.

İşletmede yaklaşık 7 bin civarında olan Kangal Akkaraman ırkı koyun varlığı, son 4 yılda yürütülen çalışmalarla yaklaşık 3 kat artarak 20 bine yükseldi.

Daha çok etinden ve yününden faydalanılan koyunlar, TİGEM tarafından Türkiye'nin dört bir tarafına damızlık olarak da satılıyor.

Yerli ve milli ırkımızı mutlaka çoğaltmamız lazım

Ulaş Tarım İşletmesi Müdürü Hasan Keskin, baharda işletmelerindeki koyunların yüzde 90'ının kuzulamasının gerçekleştiğini söyledi.

İkiz doğumda yüzde 30'u yakaladıklarını belirten Keskin, Şu an 9 bin ana kadro olmak üzere toplam 20 bin koyunumuz var. dedi. Keskin, yerli ırk Kangal Akkaraman ırkı koyunu üretiminin mutlaka artırılması gerektiğini dile getirdi.

Koyunun meralarda iyi otlatılması da verimi artırdı

Sivas'ın ve İç Anadolu'nun Kangal Akkaraman ırkı koyun yetiştiriciliğine çok elverişli olduğuna değinen Keskin, şunları kaydetti “Kangal Akkaraman ırkı koyunu adaptasyon kabiliyeti çok yüksek. Çevre şartlarını iyi oluşturduğunuz, çoban, bakım ve beslemesini iyi yaptığınız zaman ikiz kuzulama oranı yüzde 50'ye kadar çıkmakta. Bu coğrafyada Kangal Akkaraman ırkı koyun yetiştiriciliğini sürekli yapmamız lazım. Sivas ve İç Anadolu koyunculuğa çok elverişli bir coğrafya. Ülke, bölge ve Sivas olarak koyunculuğun artırılması gerekmektedir. Koyunun meralarda iyi otlatılması da verimi artırdı. Bölgede sulu tarım az olduğu için nadasa bırakılan yerler 7-8 ay mera olarak kullanılıyor. Burada doğal otlar çok olduğu için de koyun meradan daha çok faydalaniyor.

Keskin, tritikale ve korunga tohumculuğu da yapılan işletmelerinde koyun sayısında artış yaşanmasının kendilerini mutlu ettiğini sözlerine ekledi.

Togg, Avrupa pazarına ne zaman açılacak?

Togg, dünyaya açılmaya hazırlanıyor. Togg'un dışa açılım planlamasındaki öncelikli hedefi Avrupa piyasasında söz sahibi konuma gelmek.

Şirket, yaygın bir şarj alt yapı sistemi kurarak; küresel elektrikli otomobil pazarına 2024 yılında girmeyi hedefliyor.

Yol haritasına göre 'T10X' modeli; ilk etapta dev markalarla rekabet edecek şekilde piyasaya sokulacak.

2025'ten itibaren vites yükseltecek

Genişleme politikası ülke ülke olacak. Yerli otomobil Togg'un zamanla kıtanın tamamında satılması öngörülüyor.

Arından küresel potansiyeller belirlenecek. Dünyaya açılma süreci fabrikanın üretim kapasitesi ile orantılı olarak yürütülecek.

Otoriteler elektrikli otomobilde kırılma yılı olarak 2025'i işaret ediyor. Togg işte bu tarihte vites yükseltecek. Yeni üretim kapasitesi ve modelleri ile piyasaya çıkacak.

17.04.2023

Kredi yoksa KMH verelim!

Bankacılık sektörü müşterileri regülasyonlardan muaf tutulan ve en fazla geç ay sonunda kapatılması gereken kredili mevduat hesaplarına yönlendiriyor. Müşteriler de artan limitler ve düşük faiz nedeniyle bu durumdan memnun. Yılsonuna göre KMH artışı yüzde 78'i buldu.

Şebnem TURHAN

Bankacılık sektöründe son haftalarda hem regülasyonların sıkılaştırılması hem de seçim belirsizliği nedeniyle kredi arzında yavaşlama arttı. Bankacılık sektörü kaynakları ihtiyaç kredisinde regülasyondan muaf olan 70 bin lira limitinin aşılmadığını dile getirirken daha fazla ihtiyacı olan müşterilerini kredili mevduat hesaplarına yönlendirdiklerini vurguladı.

Kredili mevduat hesapları ise son haftalarda hızla yükseliyor. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) haftalık verilerine göre sektörde KMH miktarı tüketicilerde yılsonuna göre yüzde 78, ticari müşterilerde yüzde 33,8 yükseldi. En dikkat çekici artış ise kamu mevduat bankalarında yaşandı. Kamu mevduat bankalarının tüketicilere kullandırdığı KMH hacmi geçen yılsonuna göre yüzde 170,7 büyüdü.

Geçen hafta bankalara giden tüketiciler kötü sürprizle karşı karşıya kaldı. Merkez Bankası mart sonunda TL mevduat oranında tahsis tesis yükümlülüğü oranını yüzde 60'a yükseltti, TL mevduat dönüşüm oranı hedeflemesini geri getirdi. Bunun yanı sıra ihtiyaç ve ticari kredi faizinde üst limitin aşılması durumundaki menkul kıymet tesis yükümlülüğü oranını yüzde 150'ye çıkardı ve TL mevduat oranı yüzde 60'ın altında

kalan bankalara da yabancı para mevduat oranı için zorunlu karşılık oranını 5 puan artırdı.

Bu değişiklik öncesinde de bankacılık sektörünün kredi arzı oldukça düşük seyrediyordu. Şartların sıkılaştırılmasından sonra da bankacılık kaynaklarının verdiği bilgiye göre tüketicilere ihtiyaç kredisinde 70 bin liranın üzerinde kredi kullandırılmamaya başlandı.

KMH hesapları regülasyonlardan muaf

Merkez Bankası verileri tüketici ihtiyaç kredi faizi 7 Nisan haftası itibariyle yüzde 32,59'a yükseldi. 3 aya kadar TL mevduat faizi ise ortalamada yüzde 28,96 seviyesinde bulunuyor. Her ne kadar ihtiyaç kredi faizi TL mevduat faizinin üzerinde kalsa da bankacılık sektörü kaynakları regülasyonların baskısı nedeniyle ihtiyaç kredisinde 70 bin liranın üzerinde kredi kullandırabilmeleri için aylık faizin en az yüzde 3,5-4 seviyesinde olması gerektiğini vurguladı. Bu nedenle 70 bin liranın en azından seçim belirsizliği kalkana kadar aşılması beklenmiyor.

Öte yandan TL ticari kredi faizleri de yüzde 16'ya yaklaştı. Merkez Bankası verilerine göre TL ticari kredi faizi yüzde 15,91, kredi kartı ve kurumsal kredili mevduat hesapları hariç TL ticari kredi faizi ise yüzde 15,8 seviyesinde. Ticari kredilerin faizi mevduat faizinin 13 puandan fazla altında kalıyor. Bu da bankacılık sektörünün özellikle ticari kredi arzından kaçınması sonucunu yarattı.

Kamu mevduat bankalarında hızlı artış

Tüm bunlara karşılık Merkez Bankası'nın politika faizi indirimleri sonrasında kredi kartı ve kredili mevduat hesabı faizi yüzde 1,36 seviyesinde. Gecikme faizi ise yüzde 1,66. Ve kredi kartı ile KMH hesapları Merkez Bankası'nın getirdiği regülasyonlardan da muaf durumda bulunuyor. Yani KMH hem tüketiciler için hem de bankacılık sektörü için şu dönemde en uygun seçenek olarak öne çıkıyor. BDDK verileri de KMH kullanımında hızlı bir yükseliş olduğunu gösterdi. Sektörde tüketicilerde yılsonuna göre yüzde 78, ticari müşterilerde ise yüzde 33,8'lik artış yaşandı.

Kamu mevduat bankaları özellikle tüketicilerde çok daha hızlı bir gelişme gösterdi. Kamu mevduat bankalarında KMH büyüklüğü yılsonuna göre yüzde 170,7 arttı. 2.5 katından fazla artış yaşanırken tüketici tarafında ticari müşterilerde de kamu mevduat bankaları yüzde 35,8 büyüdü. Yerli özel mevduat bankaları tüketici tarafında KMH'da yüzde 30,7 büyürken, ticari müşterilerde yüzde 35 büyümeye sağladı. Yabancı mevduat bankaları ise tüketicilerde yüzde 26,4, ticari müşterilerde ise yüzde 21,2'lik büyümeye gösterdi.

kutu

KMH hesaplarında takip zorunluluğu da yok

Bankacılık sektörü kaynakları KMH limitlerinde son dönemde yükselme yaşandığını doğruladı. Kamu bankalarına yakın kaynaklardan alınan bilgiye göre limit artışları bir

süredir devam ediyor. Müşterilerin kullanımlarında da artış mevcut. KMH hesapları en fazla bir ayda kapatılma zorunluluğu bankacılık sektörünün elini de güçlendiriyor.

Düşük faiz oranı ise müşterileri memnun ediyor. Özel bankalara yakın bir diğer kaynaktan edinilen bilgiye göre de KMH'da ihtiyaç kredisi gibi müşteriye ne yönde kullanacağına dair bir evrak da imzalatılmıyor. Yani müşteriler ihtiyaç kredisi kullandığında bu para ile döviz, altın veya kripto varlık almayacağına dair belge imzalıyor. Ve bunun takibi de bankacılık sektörüne veriliyor. KMH'ta ise böyle bir durum olmadığı bankacılık sektörünün de takip etme zorunluluğu olmadığı için müşteriler de bankalar da daha rahat.

Kredi kartı harcamaları da hızla büyüyor

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) haftalık verilerinden yapılan hesaplara göre bankacılık sektöründe bireysel kredi kartı harcamaları hacmi yılsonuna göre yüzde 29,2, ticari kredi kartları ise yüzde 24,2 artış gösterdi. Kamu mevduat bankalarında tüketicilerde artış yüzde 43,2 olurken ticari kredi kartlarında büyüme yüzde 23,7 olarak hesaplandı. Yerli özel mevduat bankalarında ise tüketici kartlarında yüzde 24,5 ticari müşterilerde ise yüzde 25,4 artış var. Yabancı mevduat bankalarında ise tüketicide yüzde 27,6'lık, ticari müşterilerde yüzde 20'lik büyüme yaşandı.

Faiz indirilince enflasyon bir düştü, bir düştü; sormayın!

Alaattin AKTAŞ

17 Nisan 2023 Pazartesi

Hani enflasyonun sebebi yüksek faizdi ya... Hani faizi indirince enflasyon da gerileyecekti ya... Hatta geriliyordu ya...

Çarşıda pazarda gördüğümüz fiyatları ve vatandaşın enflasyon yakınmasını bir kenara bıraktık ve bu tezin ne ölçüde gerçekleştiğine ya da gerçekleşip gerçekleşmediğine baktık.

Hem de resmi verileri kullanarak...

Bir yanda Merkez Bankası'nın politika faizi, diğer yanda TÜİK'in açıkladığı TÜFE kapsamındaki fiyatlar, daha doğrusu endeksler. Malum, TÜİK artık madde fiyatı açıklamıyor ama bazı kalemlerin endeksi neyse ki açıklanmaya devam ediliyor.

Sonuçta gördük ki meğer faizi indirince fiyatlar gerilemiyormuş!

Tam tersine faizi indirince fiyatlar hızla artıyormuş!

Resmi veriler bize bunu gösterdi.

Ama deniyorsa ki "Fiyatlar arttı ama bu faiz indirildiği için değil", o zaman da bu artışın nedenleri izah edilmeli.

Son iki yılda neler oldu neler!

Mart 2021... Merkez Bankası'nın politika faizi yüzde 19'a yükseltildi. Faizi bu düzeye çıkaran dönemin başkanı Naci Ağbal, bu karardan birkaç gün sonra görevden alındı.

Ama yeni yönetim de faize uzun süre dokunmadı. Faiz, eylüle kadar aynı düzeyde tutuldu, eylülle birlikte indirim başladı. Artık herkes biliyordu ki, politika faizi Merkez Bankası'nca belirlenmiyordu.

2021'in aralık ayında politika faizi yüzde 14'e kadar çekilmişti.

Faiz 2022'de ağustosa kadar yüzde 14 düzeyinde kaldı. Sonra yeni bir indirim furysı ve faiz son olarak yüzde 8.50'ye düşürüldü.

Mart 2021'de yüzde 19 olan faiz, artık yüzde 8.50 düzeyinde.

İşte 2021'in mart ayını 100 kabul ederek bir dizi grafik oluşturduk. Her grafiğin sabit göstergesi faiz. Mart 2021'de 100 olan faiz, iki yıl sonra bu yılın mart ayında artık 45'e indirilmiş durumda.

"Faiz böyle aşağı çekilirken ve endekslenmiş halde 100'den 45'e indirilirken, döviz kuru ile TÜFE ve TÜFE kapsamındaki belli başlı mal ve hizmet fiyatları nasıl seyretmiş" diye düşündük ve döviz kuru ile fiyatları da 2021'in mart ayındaki düzeylerini 100 kabul ederek endeks halinde getirdik.

Neler olmuş, neler! Politika faizi yarıdan fazla düşerken fiyatlar katlanarak artmış!

Nereden nereye?

Faizin yüzde 19'a çıkarıldığı 2021'in mart ayını 100 kabul ederek oluşturduğumuz endeks iki yılda nereden nereye geldiğini apaçık ortaya koyuyor.

Faiz indirmenin fiyatlar üstünde nasıl bir tahribata yol açtığı çok açık biçimde ortada... Hem girişte de belirttik, bu verilerin tümü resmi veriler. Faiz zaten öyle de, fiyatlar da çarşıdan pazardan alınmış fiyatlar değil; bunlar da TÜİK verileri. Bu yüzden hiç kimse "Böyle artış yok, bunlar abartı" diye ortaya çıkamaz. Çok merak eden açar TÜİK'in verilerine bakar.

Dolayısıyla aslında aldığımız fiyatlar da en düşük düzeyi ve artışı gösteriyor. Gerçek artışlar kim bilir belki de daha yüksektir.

Ama TÜİK'in fiyatlarıyla ortaya çıkan tablo bile vahim, gerçekten vahim!

Mart 2021'i baz alarak oluşturduğumuz seriye göre Nisan 2021-Mart 2023 dönemini kapsayan iki yılda olanlara bakalım:

* Merkez Bankası'nın politika faizi 100'den 45'e indirildi.

* TÜFE 100'den 243'e, dolar 249'a yükseldi.

* Konutlarda kullanılan elektriğin fiyatı 100'den 231'e, yine konutlarda kullanılan doğalgazın fiyatı 295'e çıktı.

* Motorinin endeksi 100'den 320'ye yükseldi. Ancak motorin endeksi geçen yıl haziranda 421'e kadar ulaşmıştı. Daha sonra motorin fiyatı hem

ham petrol fiyatlarındaki düşüş, hem motorinin uluslararası piyasalarda ucuzlamış olması, hem de TL'nin fazla değer kaybetmemesi sayesinde hazirandan sonra dalgalı bir seyirle aşağı döndü ve hazıranda 421 olan endeks martta 320'ye geriledi.

* Benzinin 100 olan endeksi 288'e çıktı. Motorindeki fiyat dalgalanması benzinde de gözlemlendi. Benzinin fiyat endeksi geçen yılın haziranında 373'e çıktıktan sonra motorindeki gerekçelerle martta 288'e geriledi.

Temel gıda maddelerindeki durum

* Dana etinin endeksi 100'den 385'e fırladı ve yüzde 285 arttı.

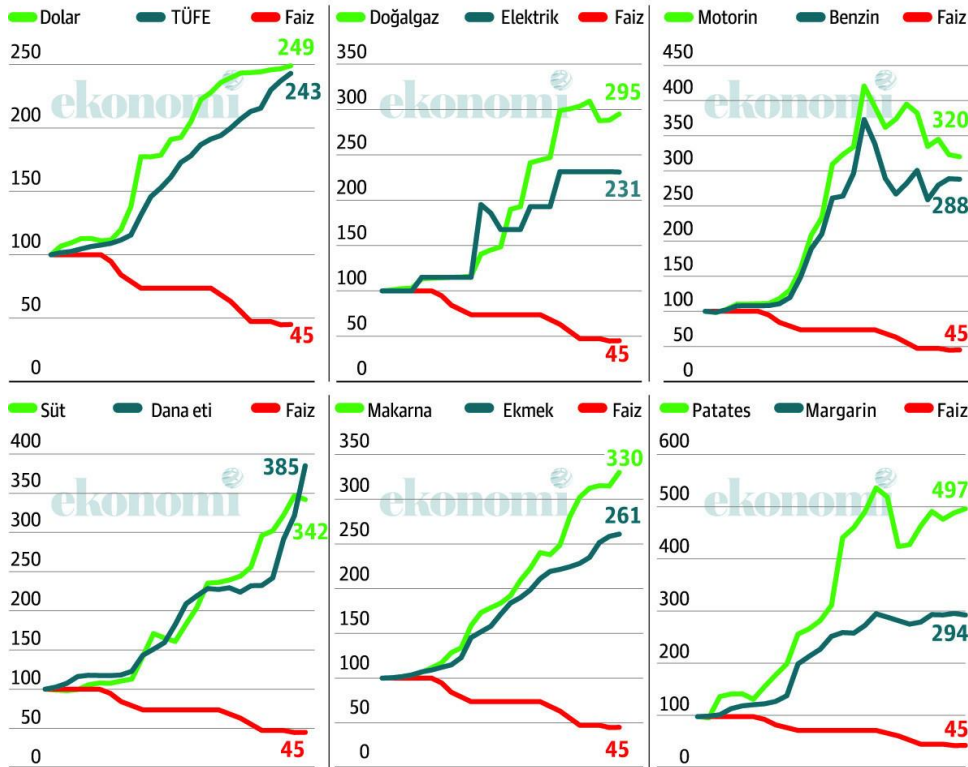
* Süt endeksi 100'den 342'e çıktı.

* Ekmek endeksi iki yılda 100'den 261'e yükseldi. Ekmeğe yüzde 161 zam geldi.

* Vatandaşın en temel gıda maddesi durumuna gelen makarnada endeks 100'den 330'a çıktı, artış yüzde 220 oldu.

* Patates fiyatındaki artış ise dudak uçuklatacak düzeyde. Patatesin 100 olan endeks 497'ye çıktı, yani yüzde 397 artış var. Geçen yıl temmuzda fiyatlar daha yukarıda bulunuyordu.

Merkez Bankası'nın politika faizi ile dolar ve bazı mal ve hizmet fiyatlarının son iki yılı (Mart 2021=100) (Nisan 2021-Mart 2023)

Bu arada son günlerde rekor kıran soğan fiyatlarının seyri izlenemiyor. TÜİK zaten madde fiyatı açıklamıyor; ama bazı kalemler için endeks açıklandığı için fiyat değişimini izlemek mümkün oluyor. Soğanda fiyat endeksi de açıklanmadığı için seyri göremiyoruz.

Ancak soğanın son iki yıldaki fiyat değişimi hesaplanabiliyor. TÜİK geçen yıl nisana kadar madde fiyatı açıklamıştı ve bu sayede geçen yıla kadar olan fiyatları biliyoruz. TÜİK verilerine göre soğan 2021'in mart ayında 1.90 lira, geçen yıl martta 3 lira, nisanda 5 liraydı. Fiyat bugünlerde 25-30 lira olduğuna göre varın artışı siz hesaplayın!

* Margarin fiyat endeksi de 100'den 294'e çıkarak iki yılda yüzde 194'lük artış gösterdi.

Vatandaş bu artışlar karşısında yakınmakta haksız mı!

Son iki yılda TÜFE'deki artış yüzde 143. Buna karşılık temel mal ve hizmetlerde çok daha yüksek artışlar var. Özellikle gıda maddelerinde...

“Et, süt, ekmek, makarna, patates, soğan...”

Diğer yandan istenildiği kadar tasarruf edilsin, battaniyelere bürünümlere oturulsun, yakılmak durumunda kalınan kombiler var, yüklü doğalgaz faturaları var. Elektrik gideri var.

Tüm mal ve hizmetler için en temel girdilerin başında gelen akaryakıt fiyatları var.

Bu mal ve hizmetlerin fiyatındaki artış genel oranın çok üstünde. Ortalamayı aşağı çeken başka kalemler var tabii ki ama vatandaş en çok tükettiği kalemlerin fiyatındaki değişime bakıyor, açıklanan genel orana bakıyor, aldığı zammın bu orana göre hesaplanıyor olmasına bakıyor ve isyan ediyor.

Sonra da sürekli olarak faiz indirildiğinde enflasyonun gerileyeceğini duyuyor.

İster istemez tereddütte kalıyor; **“Duyduğuma mı inanayım, cebimden çıkana mı”** diye..

Menemeni hiç bu kadar pahalı yememiştik

Servet YILDIRIM

17 Nisan 2023 Pazartesi

Bazı endeksler vardır; basittirler. Ekonomide olan biten ya da karmaşık gelişmeler hakkında çok iyi fikir verirler. Mesela Big Mac endeksi bunlardan biridir. The Economist dergisi tarafından 1986 yılında oluşturulmuş bir endekstir. Farklı ülkelerdeki Big Mac hamburger fiyatlarını karşılaştırır. Big Mac adı verilen hamburger aynı ambalajda, aynı miktarda ekmek, köfte, peynir, marul ve turşudan oluşan bir ürün. Küreseldir. Dünyanın neresine giderseniz gidin Big Mac istediğinizde karşınıza aynı ürün gelir. Şanghai'da da, İstanbul'da da, Amsterdam'da da, Amman'da da aynıdır. Bu tür ürünlerin farklı ülkelerdeki fiyatlarını dolara çevirerek yapılan karşılaştırmalar satın alma gücü paritesi hakkında fikir verebilir. Ulusal paraların aşırı ya da eksik değerli olup olmadığı konusunda bunlara bakarak fikir edinilebilir.

Sadece Big Mac endeksi yok; onun gibi başka endeksler de var. Mesela Big Mac endeksi gibi aynı hesabı Apple'ın Ipad'ini esas alarak yapan Mini Mac endeksi de var. Hatta Big Mac'lerin aksine Ipad'in Mini Mac'leri uluslararası ticarete de konu oldukları, yani bir ülkeden diğerine seyahat edebildikleri için daha küreseldirler.

Bizde de farklı amaçlar için geliştirilmiş çeşitli endeksler var. Benim izlemeye çalıştıklarımdan birisi Doçent Dr. Caner Özduvak'ın hazırladığı "Menemen Endeksi"dir. Menemen bir Big Mac kadar standart bir ürün değildir. Bölgeden bölgeye farklılık gösterebilir. Ölçmeyi hedeflediği şey ülkeler arasındaki satın alma gücü değil, ülkedeki gıda enflasyonudur. Çünkü menemen yapımında kullanılan yumurta, biber, soğan, domates ve yağ gibi malzemeler mutfakta en çok kullanılan malzemelerdir. Bunların fiyatlarındaki artışlar halkın gerçek enflasyonu hakkında fikir verir.

Önceki haftaki "Zengin ile yoksulun enflasyonu aynı değil" başlıklı yazımdan sonra Caner hoca "menemen endeksi tam da bu sebeple oluşturulmuştu" diye bir mesaj attı. <https://www.ekonomim.com/kose-yazisi/zengin-ile-yoksulun-enflasyonlari-ayni-degil/689614>

TÜİK'e göre enflasyon Mart ayında tüketici fiyatlarıyla yıllık enflasyon yüzde 50.51 olarak gerçekleşmişti. Patenti Caner hocaya ait olan Menemen Endeksi'ndeki yıllık artış ise yüzde 56. Bu rakamlar gıda enflasyonunun açıklanan manşet enflasyonunu üzerinde seyrettiğini ve düşük ve orta gelirli geniş bir kesimin enflasyondan daha fazla etkilendiğini göstermektedir. Bu arada 2018 yılını 100 baz olarak kabul eden "Menemen Endeksi"nin Mart ayında ulaştığı 545.22 puan yeni bir zirveymiş. Bu demektir ki; Türk halkı menemeni hiç bu kadar pahalıya yememişti. Gıda enflasyonunun şiddeti aslında TÜİK'in TÜFE'sinin bir alt grubu olan gıda ve alkolsüz içeceklerde de açıkça görülüyor. Buna göre Mart ayında yıllık gıda enflasyonu yüzde 67.89'ti.

Menemen Endeksi daha dar kapsamlı ve az sayıda kaleme dayalı bir endeks. Ama sıklıkla tüketilen bir ürün olduğu için geniş halk kesimlerinin hissettikleri enflasyon konusunda ayrı bir anlama sahip. Bu tür enflasyon konusunda fikir vermek için diğer ülkelerde de gıda fiyatlarına dayalı bu tür resmi olmayan endeksler de bulunuyor. Ne kadar yaygın kullanıldıklarını bilmiyorum ama mesela Pakistan'da Aloo Samosa Endeksi ve Mısır'da Falafel Endeksi gibi yerel popüler yiyeceklerin fiyatlarına dayalı endeksler oluşturulmuş. İspanya'da ise enflasyon denilince hemen geleneksel bir İspanyol yemeği olan "paella" maliyetine bakılıyor. Bu endeksler, bir ülkedeki gıda fiyatlarındaki artışları ölçmek ve kıyaslamak için kullanılabilecek yararlı araçlar, ancak resmi bir endeks olmadıkları için dikkatli bir şekilde yorumlanmalıdırlar.

Kısacası, bu endeksler gıda fiyatlarındaki artışın önemli bir sorun oluşturduğunu, halkın hissettiği enflasyonun daha yüksek olduğunu ve politikacıların bu konuya odaklanmaları gerektiğini gösteriyor. Bizim menemen de aynı şekilde siyasetçiye ve politika yapıcılara dikkate alınması gereken önemli mesajlar veriyor.

Vatandaş kredi kartına sarıldı

Naki BAKIR

17 Nisan 2023 Pazartesi

Bankacılık sektörünün toplam kredi genişlemesi, yılın ilk çeyreğinde enflasyonun altında kalırken, yurttaşların kredi kartlarıyla yaptıkları “taksitli” alışverişler başta bireysel borçlanma reel olarak da hızla büyümeye devam etti.

Tüketici kredileri ile kredi kartı borçlarından oluşan bireysel borçların toplam hacmi 1,8 trilyon lirayı aşarak, bankacılık sektörü toplam kredi hacminin beşte birinden fazla bir büyüklüğe ulaştı.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu’nun (BDDK) bankacılık sektörü kredilerine ilişkin verileri, bireysel kredi kartı kullanımındaki artışın hızlanarak sürdüğünü ortaya koydu. Toplam kredi kartı sayısının 100 milyona ulaştığı 2022 sonunda toplam 452,5 milyar lira olan bireysel kredi kartı borç bakiyesi, üç ayda cari olarak yüzde 27,5 oranında net 124,5 milyar lira artarak, 577 milyar liraya ulaştı.

BANKACILIK SEKTÖRÜ KREDİLERİ (MİLYAR TL)							
	Mart 2022	Aralık 2022	Mart 2023	İlk çeyrek değ., %		Son bir yıl değ., %	
				Cari	Reel	Cari	Reel
TOPLAM BİREYSEL	1.037,1	1.537,0	1.849,2	20,3	6,9	78,3	18,5
Tüketici kredileri	803,2	1.084,6	1.272,2	17,3	4,2	58,4	5,2
-Konut	311,0	360,1	391,9	8,8	-3,3	26,0	-16,3
-Taşıt	14,6	49,7	64,5	29,8	15,4	343,0	194,4
-İhtiyaç	477,7	674,8	815,8	20,9	7,4	70,8	13,5
Bireysel Kredi Kartları	233,9	452,5	577,0	27,5	13,3	146,7	63,9
-Taksitli	92,9	220,0	288,9	31,3	16,7	211,1	106,7
-Taksitsiz	141,0	232,5	288,0	23,9	10,1	104,2	35,7
TİCARİ VE DİĞER KREDİLER	4.462,5	6.039,5	6.667,3	10,4	-1,9	49,4	-0,7
TOPLAM KREDİ HACMI	5.499,6	7.576,5	8.516,5	12,4	-0,1	54,9	2,9

Bunun 288,9 milyarını taksitli, 288 milyarını ise peşin kredi kartı harcamaları yoluyla oluşan bireysel borç bakiyesi oluşturdu. Taksitli kart borçlanması yüzde 31,3'le en hızlı artışı gösterdi, peşin kart harcamaları da yüzde 23,9 arttı. Bu gelişmeyle taksitli kredi kartı borçları ilk kez bu yıl tek çekim borç bakiyesini yakalayıp geçti.

TÜFE bazında yüzde 12,52 olan üç aylık enflasyonla indirgendiğinde, bu dönemde taksitli kart borçlarının yüzde 16,7, peşin kart harcamaları kaynaklı borcun yüzde 10,1, toplam bireysel kart borçlarının yüzde 13,3 oranında reel artış kaydettiği belirlendi.

Son bir yılda 2,5 katına çıktı

BDDK verileri, son bir yılda yurttaşların özellikle taksitli alışverişler yoluyla olmak üzere kredi kartları ile yaptıkları bireysel borçlanmada adeta patlama yaşandığına işaret ediyor.

BANKACILIK SEKTÖRÜ KREDİLERİ (MİLYAR TL)							
	Mart 2022	Aralık 2022	Mart 2023	İlk çeyrek değ., %		Son bir yıl değ., %	
				Cari	Reel	Cari	Reel
TOPLAM BİREYSEL	1.037,1	1.537,0	1.849,2	20,3	6,9	78,3	18,5
Tüketici kredileri	803,2	1.084,6	1.272,2	17,3	4,2	58,4	5,2
-Konut	311,0	360,1	391,9	8,8	-3,3	26,0	-16,3
-Taşıt	14,6	49,7	64,5	29,8	15,4	343,0	194,4
-İhtiyaç	477,7	674,8	815,8	20,9	7,4	70,8	13,5
Bireysel Kredi Kartları	233,9	452,5	577,0	27,5	13,3	146,7	63,9
-Taksitli	92,9	220,0	288,9	31,3	16,7	211,1	106,7
-Taksitsiz	141,0	232,5	288,0	23,9	10,1	104,2	35,7
TİCARİ VE DİĞER KREDİLER	4.462,5	6.039,5	6.667,3	10,4	-1,9	49,4	-0,7
TOPLAM KREDİ HACMI	5.499,6	7.576,5	8.516,5	12,4	-0,1	54,9	2,9

Mart sonu itibarıyla TÜFE bazında yıllık enflasyon yüzde 50,51 olurken, yurttaşların toplam kredi kartı borç bakiyesinde son bir yılda yüzde 146,7 ile rekor bir artış meydana geldi. Bir yıl öncekinin yaklaşık 2,5 katı büyüklüğe ulaşan toplam bireysel kart borçlarındaki yıllık cari artış enflasyonla indirgendiğinde, bir yılda yüzde 63,9'luk bir reel artış olduğu belirlendi.

Bu dönemde özellikle taksitli kart borçları cari olarak yüzde 211,1, reel olarak yüzde 106,7 ile rekor bir büyüme kaydetti. Taksitsiz/peşin yapılan harcamalar kaynaklı kart borçları da son bir yılda cari olarak yüzde 104,2, reel olarak yüzde 35,7 artış gösterdi.

Bireysel borç 1,8 trilyonu aştı

.....
İlk çeyrekte ticari ve toplam kredi hacmi daralırken, bireysel kredi ve kart borçları artışta enflasyona fark attı.
.....

Tüketici kredileri ile kart borçları toplamından oluşan bireysel borçlanma, ilk çeyrekte yüzde 20,3 oranında net 312 milyar lira artarak 1,8 trilyon lirayı aştı.
.....

Tüketicilerin konut ve taşıt alımı ile diğer ihtiyaçları için kullandıkları kredilerin hacmi de ilk çeyrekte cari olarak yüzde 17,3, reel olarak yüzde 4,2 artarak 1 trilyon 272,2 milyar liraya ulaştı. İlk çeyrekte cari olarak yüzde 8,8’le enflasyonun altında bir büyüme kaydeden konut kredileri reel olarak yüzde 3,3 azaldı.

Dayanıklı tüketim malları, yarı dayanıklı tüketim malları ile evlilik, eğitim ve sağlık gibi gereksinimlerin finansmanı için gerçek kişi tüketicilere kullandırılan “ihtiyaç” kredilerinin hacmi ise cari olarak yüzde 20,9, reel olarak yüzde 7,4 arttı. Buna göre yurttaşlar ihtiyaç kredisi kullanımından daha fazla kredi kartı ile borçlanmayı tercih etti. Toplam hacimde küçük paya sahip olan taşıt kredileri ise son bir yılda cari olarak yüzde 29,8, reel olarak yüzde 15,4 büyüdü.

Yıllık artış 812 milyar TL

Bu gelişmelerle; tüketici kredileri ve bireysel kredi kartı borçları toplamından oluşan toplam bireysel borç bakiyesi, ilk üç ayda yüzde 20,3 oranında 312,2 milyar lira büyüyerek 1 trilyon 849,2 milyar liraya ulaştı.

Bireysel borç bakiyesinde son bir yıldaki artış ise yüzde 78,3 oranında net 812 milyar liraya ulaştı. Enflasyondan arındırıldığında söz konusu borçların reel olarak bu yıl ilk çeyrekte yüzde 6,9, son bir yılda yüzde 18,5 arttığı belirlendi.

Ticari kredilerde reel daralma

Bankacılık sektörünün, ticari işletmeler veya gerçek kişilerin mesleki veya ticari faaliyetleri ile ilgili kredilere ile işletmeler adına alınan kurumsal kredi kartları ile

yapılan harcamalara ilişkin alacak bakiyesini gösteren ve toplamda en büyük paya sahip olan ticari ve diğer kredilerin hacmi ise ocak-mart döneminde yüzde 10,4'le enflasyonun altında bir cari artışla 6 trilyon 667,3 milyar lira oldu.

Enflasyondan arındırıldığında söz konusu kredi hacminin reel olarak yüzde 1,9 daraldığı belirlendi. Bu krediler son bir yılda da yüzde 49,4'le enflasyondan daha düşük bir artış gösterdiği için reel olarak yüzde 0,7 daraldı.

Bireysel borçlanmadaki hızlı artışa karşılık, büyük bölümü oluşturan ticari ve diğer kredilerdeki yavaşlamaya bağlı olarak bankacılık sektörünün toplam kredi hacminde ilk çeyrek artışı yüzde 12,4'le enflasyonun altında kaldı. Buna göre toplam kredi hacmi reel bazda yüzde 0,1 daraldı. Mart sonunda 8 trilyon 516,5 milyar lira olan toplam kredi hacmi, son bir yılda ise cari olarak yüzde 54,9 oranında bir genişleme kaydetti ve reel bazda sadece yüzde 2,9 genişlemiş oldu.

Toplam kredi hacmi içinde bireysel borçların bir yıl önce yüzde 18,9 ve 2022 sonunda 20,3 olan payı, Mart 2023 sonu itibarıyla yüzde 21,7'ye yükseldi. Başka deyişle imalat veya ticaret yapan, hizmet üreten reel kesimin toplam pastadan doğrudan aldığı pay gerilerken, tüketime aktarılan kaynağın payı arttı.

Fırsatçılara mı “fırsat”, üreticilere mi?

Ferit Barış PARLAK

17 Nisan 2023 Pazartesi

Fırsatlar ülkesiyiz... Doğu batı, kuzey güney “ticaret koridorları” incelendiğinde, “dünya ticaret stratejisinin” merkezindeyiz...

Ama...

Genel olarak aldığımız eğitim...

Genel olarak uygulanan günü kurtarma politikaları...

Çalışma hayatında ücret/kazanç dengesizliği...

Her türlü rantın, çabaya/alınterine tercihi...

Başarı hikayelerinin geneli...

Vergi, hukuk, teşvik sistemleri...

Ve bunların getirisi:

Kültür seviyesi...

Olması/yapılması gereken şeylerin sentezinden oluşturduğumuz bu kültür:

“Fırsat var...” diyene, “Benim dışında gerisi tufan!” da dedirtiyor...

Siyasetçimize de, tüccarımıza da...

Gazetecimize de, doktorumuza da...

7 yaşındakine de, 77 yaşındakine de...

17.04.2023

Fırsatları ve bu fırsatların rasyonel değeriendirilmesinden ziyade fırsatçılığı/furyayı/fırsatçıları öne çıkarıyor...

Oysa...

Gerçek üreticileri (mal, hizmet, fikir..) parlatan/öne çıkaran/dinleyen/destekleyen bir kültürel yapı gerekiyor...

VELHASIL

Kültürel yapımızın geliştirdiği birkaç fırsatçı, bugün, "İř makinelerinin 2'nci el ithalatında gümrük vergileri kaldırılıں" diye uğraşıyor...

Depremi, yapılacak inşaatları neden gösteriyor...

Binlerce kiřiye istihdam sađlayıp, 2 milyar dolar ihracat hedefine kořan iř makineleri üreticilerimizi görmezden geliyor...

Bu ithalatlar nedeniyle, sektörün darbe alacağını, gelişemeyeceğini, hatta geri gidip bu alanda da dışa bağımlılığımızın artabileceğini önemsemiyor...

Tıpkı şeker, yağ, hayvan gibi yüzlerce üründe önemsemedikleri gibi...

Abdulkadir Selvi

Anketler netleşiyor, sandığın ayak sesleri duyuluyor

CUMHURBAŞKANI adayları netleşti, milletvekili listeleri kesinleşti, liderler meydanlara çıktı.

Şimdi sıra vatandaşın kararını netleştirmesine kaldı.

Belirsizlik ortadan kalktığı için kamuoyu araştırmalarını daha dikkatle takip etmeye çalışıyorum. İktidar cephesinde anketler çok gündemde tutulmuyor. AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Mustafa Şen, 1 ay önce Erdoğan'ın oy oranının yüzde 53, AK Parti'nin yüzde 41, Cumhur İttifakı'nın ise yüzde 51 civarında olduğunu açıklamıştı.

Adayların, ittifakların ve listelerin netleşmesiyle birlikte 1 ayda adayların ve partilerin oy oranlarında değişiklikler olduğunu düşünüyorum.

BALON PATLAYINCA

Anketler konusunda CHP'ye yakın medyanın ve anket firmalarının sahiplerinin tavrı ise özel bir incelemeyi hak ediyor. Öyle ki Kılıçdaroğlu'nu 10 puan önde göstermeyen anketleri anketten saymıyorlar. Hele hele Erdoğan'ın önde olduğunu gösteren bir anket yayınlandı mı çıldırıyorlar.

Anket yapmıyorlar. Kurgulanmış anketler üzerinden algı operasyonu yapıyorlar. Bir balon oluşturuyorlar. Ciddi bir anket firması sonuç açıklayınca balon patlıyor. O zaman da o firmayı itibarsızlaştırmaya çalışıyorlar.

METROPOLL'ÜN ANKETİ

Özer Sencar'ın sahibi olduğu MetroPOLL, partilerin oy oranını gösteren bir anket yayınladı.

AK Parti yüzde 40.1, CHP yüzde 24.6, HDP yüzde 12.8, İYİ Parti yüzde 9.6, MHP yüzde 5.1 ve Memleket Partisi yüzde 2.7 çıkıyor.

CHP'nin yayın organları bu ankete yayılım ateşi açtılar. Oysa MetroPOLL cumhurbaşkanlığı seçiminde Kılıçdaroğlu'nu Erdoğan'dan 1 puan önde gösteriyordu.

Özer Sencar'ın muhalif bir kamuoyu araştırmacısı olması, Kılıçdaroğlu'nu yüzde 42.6, Erdoğan'ı yüzde 41.1 gösteren anketi yayınlaması yetmedi. Özer Sencar'ı hedef aldılar. Hatta CHP'yi uçuran anketler yayınladıktan sonra CHP'den milletvekili aday adayı olacak kadar tarafsız olan bir araştırma şirketi sahibi, "Bu anketin örnekleme hatalı" dedi.

Anketin örneklemesinin doğru çıkması için CHP'yi yüzde 30'un üzerine çekip Kılıçdaroğlu'nu ise yüzde 60'a çıkarması gerekiyor. Yoksa kurtarmaz.

ÖZER SENCAR'IN YANITI

İddiayı ortaya atanı değil ama MetroPOLL anketiyle ilgili örnekleme iddiasını ciddiye aldığım için Özer Sencar'a sordum. "Biz yaptığımız işten eminiz. Piyasanın en yetkin istatistik ve siyaset bilimcileriyle çalışıyoruz. Örneklemimiz ve analizlerimiz istatistik biliminin tüm incelikleri dikkate alınarak gerçekleştiriliyor. Araştırmacıların amacı ve işi, anlık olarak toplumdaki siyasal durumun fotoğrafını çekmektir. Araştırma bulguları seçmenin oy verme tavrını etkilemez, o anki durumunu belirler. Ölçümleri manipüle ederek seçmen davranışını değiştirebileceğini ancak eblehler düşünür. Ve maalesef piyasada bu tip arkadaşlarımız var. Seçime bir ay kaldı, hepimiz sonuçları göreceğiz" diye yanıt verdi.

MESLEĞİ BIRAKACAKLAR MI

Şunun şurasında seçimlere 27 gün kaldı. En büyük anketi sandıkta millet yapacak. Ama benim merak ettiğim bir şey var. Yaptıkları araştırmalarla seçim sonuçları arasında derin uçurumlar oluşanlar, anketler üzerinden algı operasyonuna soyunanlar, yaptıkları araştırmalar fiyaskoyla sonuçlananlar seçimlerden sonra mesleği bırakacak mı? Umudum yok. Hatta tam aksi olur da onları seçim gecesi ekranlarda en isabetli sonuçları bulmuşlar gibi konuşurken görürsek şaşırمام.

İKİ ANKET İKİ SONUÇ

Şimdi sizinle iki anket sonucunu paylaşıp bir cümle edeceğim.

Hilmi Daşdemir'in başkanı olduğu Optimar'ın "Cumhurbaşkanlığı seçiminde kime oy vereceksiniz?" sorusuna ankete katılanların yüzde 45.9'u Erdoğan yanıtını veriyor. Kılıçdaroğlu diyenlerin oranı ise yüzde 43.9 çıkıyor. Muharrem İnce diyenler yüzde 8.3 olurken, Sinan Oğan'a destek yüzde 1.7 çıkıyor.

KİM KAZANIR

“Cumhurbaşkanlığı seçimini kim kazanır?” sorusuna ise ankete katılanların yüzde 53.4’ü Erdoğan diyor. Kılıçdaroğlu diyenlerin oranı ise yüzde 42.1 çıkıyor. Muharrem İnce diyenlerin oranı yüzde 3.6’yla üçüncü sırada gelirken, Sinan Oğan diyenler yüzde 0.9’da kalıyor.

SEÇİMLER İLK TURDA BİTER Mİ?

Areda-Survey’in 12-14 Nisan tarihleri arasında 10 bin 136 kişi üzerinde yaptığı kamuoyu araştırması seçimlerin ilk turda biteceğini gösteriyor.

Ankete katılanların yüzde 50.8’i Erdoğan derken, Kılıçdaroğlu diyenlerin oranı yüzde 43.1’de kalıyor. Muharrem İnce yüzde 4.5 alırken, Sinan Oğan’a yüzde 1.6 oranında oy çıkıyor.

HAYAL KIRIKLIĞI

Kamuoyunu yönlendirmek amacıyla abartılı sonuçlar yayınlanınca; bir, inandırıcı olmuyor, iki, seçim gecesi büyük hayaller büyük hayal kırıklıklarına neden oluyor.

SEÇİMİ KAYBETME TELAŞI MI

Önce sosyal medyadan, YSK’nın seçmen sayısından fazla oy pusulası bastığını paylaştılar. Oysa her seçimde YSK, seçmen sayısından fazla oy pusulası basar. Onlar da biliyor ama bunu şimdiden seçim sonucunu şaibeli ilan etmek için yaptılar.

Şimdi de “YSK ‘Erdoğan kazandı’ diye ilan ederse partiler ne yapacak?” demeye başladılar.

KILIÇDAROĞLU’NA DARBE

Bu ne demektir, biliyor musunuz?

Muhalefet seçimi kazanamayacağını gördü, şimdiden çamura yatmaya başladı demektir.

Bu ne demektir biliyor musunuz, Erdoğan’ın kazanacağını, Kılıçdaroğlu’nun kaybedeceğini şimdiden kabul etmeye başladılar demektir.

Bu ne demektir, biliyor musunuz? Seçimi kaybedeceklerini onlar da anladılar, şimdiden mazeret üretiyorlar demektir.

Güya bunu muhaliflik adına yapıyorlar ya inanın ki Kılıçdaroğlu’na en büyük darbeyi bunlar vuruyorlar.

İbrahim Kahveci

Domates soykırımı

Göz göre göre geldi. Et fiyatlarının patlayacağını geçen yıl eylül ayından beri sürekli tekrarladım durdum. Kabak gibi ortadaydı her şey...

“İnek Piyasası” diye defalarca yazdım, defalarca anlattım.

Niye defalarca ama defalarca yazdığımı yine defalarca ama defalarca TV’lerde anlattığımı da söyleyeyim: Bunlar yine sorumluluk üstlenmeyip orada burada suçlu aralar diye.

Yemin ederim kayda geçsin diye defalarca hiç usanmadan yazdım, defalarca TV’lerde bunu anlattım.

Ama ne çare... **Meğer et fiyatlarında suçlu kasapmış.**

Bakın Rekabet Kurumu derhal devreye girdi.

Zaten Rekabet Kurumu son yıllarda ‘Hükümetin Sorunlarını Örtme Kurumu-HSÖK gibi oldu. Hükümet nerede sorun yaşıyorsa Rekabet Kurumu devreye girerek orada bir suçlu ilan ediyor.

Hatırlayın 2018-19 yılını... Soğan-patates teröristlerinin peşine düşenlerden biri de Rekabet Kurumu olmuştu. Oysa anı Rekabet Kurumu 2 ay kadar öncesinde 2016’dan beri süren incelemesini tamamlayıp “soğan-patates piyasasında stokçu yok, eksik rekabet yok” diye raporunu ilan etmişti.

Sonra ne mi oldu? Ben Rekabet Kurumu’nun o raporunu açıklayınca Rekabet Kurumu kendi raporunu yalanladı... Böyle raporumuz yok dedi... (Not:Hâlâ o raporu saklıyorum)

Güldür Güldür şov programında “Ben Seni Dinledim” diye eski bölümler var. Birinde bilim adamı bitkilerin de canlı olduğunu anlatıyor. Bizim meşhur Hüseyin ise manşeti

17.04.2023

yapıştırıyor: “O zaman domatesten yapılan salça bir soykırımdır. Hatta kurban bayramlarında da karpuz keseriz”

Mantık bu.. seviye bu.

Sen süt fiyatına müdahale et ve sonra et fiyatları uçtu diye kasabı suçlu ilan et...

Gerçekten de madem bitkiler de canlı bu kurban bayramında karpuz keseriz artık.

FAKİRLİKTE İLERLEME

Geçen hafta Prof. Dr. Uğur Emek 2023 hedeflerinden tek gerçekleşenin 2023 yılının gelmesi olduğunu anlattı.

Evet, AK Parti 2023 yılında 25 bin dolar kişi başına gelir hedefini unutmuş olacak ki 2028 yılında kişi başına 16 bin dolar hedef veriyor.

2011 yılında 11.300 dolar gelirden 2021 yılında 9.661 dolar gelire düşürerek seçim kazandıysa neden bundan sonra da kazanmasın.

Kısaca AK Parti artık zenginlik ve refah vaadi ile oy almıyor. Daha çok fakirlik daha çok yoksulluk gerçeği ile seçim kazanıyor.

Bakın 2002 yılında kişi başına gelirimiz 3.641 dolarmış bu gelirimiz 2021 yılında 9.661 dolara çıkmış. Şu notu ekleyeyim: Dünya son 20 yılda özellikle gelişmekte olan ülkelerin büyüdüğü bir dönem yaşadı. O nedenle Türkiye’yi dünya ekonomisinden aldığı pay olarak kıyaslamak yerine emsal ülkelere göre kıyaslamak gerekir.

Şimdi devam edelim: 2002 yılında 1.658\$ gelirden 10.374\$ gelire ulaşan Kazakistan var. 2.093\$ gelirden 12.221\$ gelire ulaşan Bulgaristan ve 2.120\$ gelirden 14.858\$ gelire çıkan Romanya var. Ya da 1.149\$ gelirden 12.556\$ gelire ulaşan Çin ortada.

Ama bunlara da takılmıyorum. İnanın bunları da geçtim...

Mesela Endonezya bizden 3 katından fazla nüfusu olan ülke. AK Parti geldiğinde onların kişi başına geliri 889\$ iken şimdi 4.333\$. Bu ne demek biliyor musunuz? Türkiye 1 giderken Endonezya 2 gitmiş. Bu tesadüf mü? Hayır tabii ki.

Bir haber bu zenginleşme farkını bize anlatıyor: “Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, G20 Dijital Ekonomiden Sorumlu Bakanlar Toplantısı için Arjantin’de bulunan ve 33 saatlik bir yolculukla İstanbul’dan aktarmalı olarak ülkesine dönecek. Endonezya İletişim ve Bilgi Teknolojileri Bakanı Rudiantara’yı TC-ATA uçağına davet ederek 17 saat süren yolculukta ikili görüşme gerçekleştirdi.” -Ağustos 2018

17.04.2023

Ne diyordu Adnan Kahveci: Bir toplumda siyasetçiler fakir olmalıdır ki millet zengin olsun. Bir toplumda siyasetçiler zengin oluyorsa o toplum fakir kalmaya mahkumdur.

Kurallar aslında çok belli. Kaideleri bilim ortaya koymuş. Sonucun farklı olmasını beklemek aslında asıl sorun...

Fakirliğin geleceği belliydi. Hatta aynı iktidarın devamı halinde fakirlikten, açlıktan kırılağımız da kesinkes belli. O zaman niye endişe ediyoruz ki?

Toplum ne isterse, neyi hak etmiş ise o şekilde yönetilir.

Nasılsa karpuz da canlı olduğuna göre artık keseriz bir karpuz. Umarım karpuz piyasasına da Rekabet Kurumu inceleme açmaz!